

УДК 398.332.416:316.347:316.42](477.54-25):355.01(477:470)“19/20”

DOI <https://doi.org/10.15407/nte2026.02.113>

СУШКО ВАЛЕНТИНА

кандидатка історичних наук, доцентка, старша наукова співробітниця відділу «Український етнологічний центр» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (Харків, Україна).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0480-1473>

SUSHKO VALENTYNA

a Ph.D. in History, an associate professor, a senior research fellow at the *Ukrainian Ethnological Center* Department of M. Rylskiy Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kharkiv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0480-1473>

Бібліографічний опис:

Сушко, В. (2026) Відзначення різдвяно-новорічних свят як ідентифікаційні практики населення прифронтового Харкова. *Народна творчість та етнологія*, 2 (410), 113–120.

Sushko, V. (2026) Celebrating Christmas and New Year Holidays as Identification Practices of the Frontline Kharkiv Population. *Folk Art and Ethnology*, 2 (410), 113–120.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2026. Опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ВІДЗНАЧЕННЯ РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНИХ СВЯТ ЯК ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ПРАКТИКИ НАСЕЛЕННЯ ПРИФРОНТОВОГО ХАРКОВА

Анотація / Abstract

Уже наприкінці XIX ст. звернення до проявів народної культури стало для українців способом декларування національної ідентичності. Саме тому радянська держава намагалася привласнити та знецінити ці прояви, що призвело до явища шароварщини. Однак народна культура й надалі залишається способом демонстрації українськості. Народний календар та святкова обрядовість є важливим маркером національної ідентичності і в умовах російсько-української війни.

З постановом 1991 року Української держави мала би бути й усіляка підтримка нею національно-культурницького руху. Утім, спостереження за культурними процесами на місцях не дозволяє почуватися надто оптимістичними. У цьому можна перекоонатися на прикладі одного з найбільших регіональних центрів країни – м. Харкова. Розглянемо таке (ніби максимально неполітизоване) явище, як відзначення різдвяно-новорічних свят.

Святкова та обрядова українська пісенна культура цікавила харківських музикознавців ще від 1970-х років. Відтоді в навчальних закладах та громадських товариствах було виховано не одне покоління етномузикологів і виконавців автентичного співу та музики. Завдяки ентузіастам і свідомим громадянам упродовж останніх 40 років можна говорити не лише про мистецько-фестивальний рух, спрямований на поширення української традиційної культури, а й про кілька хвиль і течій у цьому русі, таких як вивчення та популяризація кобзарської культури (Харківський кобзарський

цех і фестиваль Гната Хоткевича); фестивали традиційного автентичного виконавства («Покуть», «Святовид», «На Колодія – вся надія», «Весілля в Малинівці», обласний дитячий фестиваль традиційної народної культури «Крокове коло» та ін., пов'язані зі Спіакою фольклористів та етнологів м. Харкова); фестиваль різдвяно-новорічних традицій «Вертеп-фест». Проте всі ці заходи були ініціативою громадян і відбувалися за мінімальної підтримки місцевої влади – завдяки не вертикальним, а горизонтальним зв'язкам. Місцева міська та обласна влада ставилася й ставиться до таких заходів надто прохолодно, намагаючись максимально їх змаргіналізувати.

Ключові слова: українська національна ідентичність, культурно-мистецькі заходи, місто Харків.

Already at the end of the 19th century, appeal to manifestations of folk culture has become a way to declare the national identity for Ukrainians. That is why the Soviet state has tried to appropriate and devalue these manifestations, which led to the phenomenon of *sharovarshchyna* (a superficial, exaggerated, and often inaccurate display of Ukrainian traditions). However, folk culture continues to be a way to demonstrate Ukrainianness. The folk calendar and festive rites are considered as an important marker of national identity also in the conditions of the Russian-Ukrainian war.

With the emergence of the Ukrainian state in 1991, it should have provided all possible support for the national and cultural movement. However, observing cultural processes on the ground does not allow us to be too optimistic. This can be seen exemplifying by one of the largest regional centers of the country – Kharkiv. As an example, let's take such a seemingly maximally non-politicized phenomenon as the celebration of Christmas and New Year holidays.

Festive and ceremonial Ukrainian song culture has interested Kharkiv musicologists since the 1970s. Since then, more than one generation of ethnomusicologists and performers of authentic singing and music has been educated in the institutions and public associations. Thanks to enthusiasts and conscious citizens, over the past 40 years we can speak on the artistic and festival movement aimed at popularizing Ukrainian traditional culture as well as on several waves and trends in this movement, like the study and popularization of kobzar culture (Kharkiv Kobzar Workshop and Hnat Khotkevych Festival); festivals of traditional authentic performances (“Pokut”, “Sviatovyd”, “All Hope is in Kolodii”, “Wedding in Malynivka”, regional children’s festival of traditional folk culture “Krokovеie Kolo” (“Steps Circle”) and others associated with the Union of Folklorists and Ethnologists of Kharkiv), festival of Christmas and New Year traditions “Vertep-Fest”. However, all these events are initiated by citizens and have taken place with minimal support from local authorities – thanks to horizontal, not vertical, connections. Local city and regional authorities have treated and still treat such events extremely coolly, trying to marginalize them as much as possible.

Keywords: Ukrainian national identity, cultural and artistic events, city of Kharkiv.

Вступ. Постання сучасної Української держави заактуалізувало необхідність усвідомлення того, хто складає її громадянство, – народ України, українська нація, українська політична нація. Війна, розв'язана державним утворенням, що вважає себе нащадком радянського союзу, справді має характер екзистенційної, тому питання української ідентичності вийшли далеко за межі наукових студій. Радянська держава затримувала розвиток української народознавчої науки, даючи визначення етносів, народів і націй лише відповідно до комуністичної ідеології.

На наше переконання, українська етнічна нація була цілком сформована в Козацьку добу. Проте ХІХ–ХХ ст. були тим періодом, коли бездержавний стан України призвів як до появи свідомого українства, так і малоросіяництва як явища заперечення особою національної ідентичності й приховування

та знецінення українського етнічного походження.

Сучасна українська політична нація у своїх ідентифікаційних практиках спирається на фактори самоусвідомлення та сприйняття українських етнічних культурних кодів (одяговий код – народні строї, вишиванка, останнім часом – хустка для жінок; святково-обрядова культура) саме як ознаку належності до «своїх». Якщо для народницького руху ХІХ ст. це було «повернення до джерел», «хлопоманство», то від 1990-х років, з постановням Української незалежної держави, відбулося зацікавлення українською народною культурою як у колі зросійщених та зрадянзованих українців, так і серед тих, хто, маючи інше етнічне походження, вважає себе українцем, належним до української політичної нації. Упродовж майже сорока років після розпаду радянського союзу народ України пройшов шлях

від радянського знецінення та спрощення народної культури до усвідомлення її багатства та значущості для сучасників і майбутнього нації.

Радянська ідеологічна система трактувала будь-яку народну культуру як таку, що складається з двох складових: буржуазної (в українському варіанті – дрібно-буржуазної), яку заперечували та з якою боролися, та «соціалістичної», яку нібито розвивали, але насправді свідомо знецінювали та маргіналізували, трактуючи її «сільською» та недорозвиненою, якщо порівняти з великоросійською. Саме в цій системі просувалася «пролетарськість» Харкова, наявність якогось «харківського йазика», презирство до місцевої культури як до сільської та недоугої. Саме тому харків'яни в місті відмовлялися від рідної мови й від рідних традицій, не навчаючи цього дітей, хоча в кінці ХХ ст. переважна їх більшість були вихідцями із сіл, часто приміських слобожанських. Тому маскарадні костюми колективів народного танцю чи хорів сприймалися як справжня народна ноша, а номери цих колективів у концертах – як вимушена перерва перед виступом «справжніх» артистів.

Здавалося б, із постановням Української держави мала би бути й усіляка підтримка нею національно-культурницького руху. Однак спостереження за культурними процесами на місцях не дозволяє бути надто оптимістичним, у чому можна переконатися на прикладі одного з найбільших регіональних центрів країни – м. Харкова. Розглянемо таке (ніби максимально неполітизоване) явище, як відзначення різдвяно-новорічних свят.

Виклад основного матеріалу. У презентованій розвідці використано матеріал українських етнологів, які фіксували явища народної культури українців ХХ ст. Це передусім двотомна праця українського етнографа та фольклориста Олекси Воропая «Звичаї нашого народу» [1], написана на матеріалах, зібраних від українських переміщених осіб, значна частина з яких родом із Харківщини й буланосіями місцевої локальної традиції пер-

шої половини ХХ ст. Цей самий період закарбувався в пам'яті інформантів комплексної фольклорно-етнографічної експедиції «Муравським шляхом – 97» [5], що пройшла Західною Харківщиною (Богодухівщина, Валківщина, Краснокутщина та Нововодолажчина). Системністю та ґрунтовністю вирізняються відомості, подані в багатомному корпусі етнографічних матеріалів «Етнографічний образ сучасної України», який упродовж кількох десятиліть укладають співробітники Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України. Для нашої статті особливо важливими є шостий том, присвячений календарній обрядовості українців [4], та восьмий, де розміщено матеріали щодо народного харчування [3], адже в різдвяно-новорічній святковій культурі застілля та харчова атрибутика відіграють істотну роль.

У часи повномасштабного вторгнення РФ в Україну соціальні мережі стають іноді чи не єдиним засобом спілкування та інформування. Тому в наших студіях ми використовуємо сайт «Цифровий архів фольклору Слобожанщини та Полтавщини» [7], на якому сучасні харків'яни та жителі міста й краю знайомляться з обрядово-пісенною традицією Сходу України; фейсбук-сторінку фольклористичного гурту «Муравський шлях» [6], на якому вміщується інформація про культурно-мистецькі події міста та області, що відбуваються як безпосередньо на зустрічах, так і на просторах інтернету, а також особисту сторінку керівника цього гурту – етномузиколога, методиста КЗ «Харківський обласний організаційно-методичний центр культури та мистецтва», заслуженої артистки України Галини Василівни Лук'янець [2], де вона протягом листопада 2025 – січня 2026 року розміщувала матеріали про фестиваль зимового фольклору «Святовид», який під час відзначення цьогорічних різдвяно-новорічних свят проводився виключно онлайн (з безпечних міркувань).

Святкова та обрядова українська пісенна культура цікавила харківських музикознавців ще від 1970-х років. Відтоді у навчальних закладах та громадських товариствах було виховане не одне покоління етномузикологів та виконавців автентичного співу й музики. Завдяки ентузіастам і свідомим громадянам упродовж останніх 40 років можна говорити не лише про мистецько-фестивальний рух, спрямований на поширення української традиційної культури, а й про кілька хвиль і течій у цьому русі, таких як вивчення та популяризація кобзарської культури (Харківський кобзарський цех та фестиваль Гната Хоткевича); фестивалі традиційного автентичного виконавства («Покуть», «Святовид», «На Колодія – вся надія», «Весілля в Малинівці», обласний дитячий фестиваль традиційної народної культури «Крокове коло» та ін., пов'язані зі Спілкою фольклористів та етнологів міста Харкова), фестиваль різдвяно-новорічних традицій «Вертеп-фест». Утім, усі ці заходи були ініціативою громадян і відбувалися за мінімальної підтримки місцевої влади – завдяки не вертикальним, а горизонтальним зв'язкам. Місцева міська та обласна влада ставилася й ставиться до таких заходів надто прохолодно, демонструючи абсолютно радянський підхід.

Різдвяно-новорічні свята в традиційному календарі українців займають чи не найважливіше місце. Вони тривали найдовше – два тижні, відзначали їх у пору року, яка в традиційній культурі українців вважалася вільнішою. З ними була пов'язана ціла низка побутово-магічних дій, що мали визначити врожайність та покращити плідність і благополучність майбутнього землеробського року. Хоча в сучасній культурі виконання цих обрядів здебільшого стало дозвіллево-розважальними практиками, елемент провіщення та побажання добра на наступний рік існує і досі.

Як співається в широковідомій колядці, різдвяно-новорічні свята складаються з трьох етапів: Різдво, Маланки-Василя

(Новий рік) та Водохреща. Свята включали в себе ще два додаткові дні – передпочаток та вихід із сакрального циклу: Святвечір (24 грудня) та день Івана Хрестителя (7 січня). Ми для позначення дат свят послуговуємося новоюліанським календарем, прийнятим у Православній церкві України, тим більше, що таке датування було й упродовж ХХ ст., коли держава запровадила інший календар. Утім, слід зауважити, що для спрощення пояснень навіть деякі етнографи (скажімо, Олекса Воропай [1]) використовували «новий стиль».

Додаткові дати в циклі свят є свідченням різниці між хронотопом церкви та народу: у церковній практиці нова доба починається ввечері напередодні, а в українській культурі – «зі світом», тобто від сходу сонця нового дня.

Назвемо різновиди різдвяно-новорічних святкувань:

1. Сімейне свято, головним значенням якого є зустріч із родичами, спільне споживання їжі. Локусом такого свята є домівка, застілля. До такого самого виду можна віднести святкування бійцями окремих підрозділів, яке вони фільмують та виставляють у соціальних мережах.

2. Громадський захід, завданням якого є демонстрація української ідентичності. Таке святкування відбувається в громадських місцях, на вулицях, у сучасних умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну – у безпечних просторах. Важливу роль у такому святкуванні відіграє атрибутика («різдвяна зірка», дідухи та павуки, машкара «кози»), одягові коди (хустки, пояси та шапки з українських сценічних костюмів), національна та військова символіка (Державний прапор України, прапори Пласту, військових частин).

3. Релігійний захід.

Окремо слід сказати про новітню традицію пірнання на Водохреща. Вона активно пропагувалася в 1990-х роках під виглядом «відродження старовинних традицій», хоча ні в церковній практиці, ні в

етнографічних джерелах немає жодних підтверджень існування традиції прилюдного роздягання та занурення в освячену водою, звідки набирають воду для пиття. На жаль, тодішня пропаганда виявилася стійкою, про що свідчать навіть публікації на медіамайданчиках українських військових підрозділів про такі практики взимку 2026 року нашими військовими.

Уже наприкінці ХІХ ст. в атрибутику та сакральні практики вводилися нові елементи: використання ялинових та соснових дерев і гілок, іграшкові «ялинові» прикраси, різдвяні подарунки. Радянська епоха не просто викоринювала релігійні елементи святкування, а й змістила акцент на Новий рік, створила явище «Старого Нового року» у зв'язку з різними календарними системами, вживаними в церкві та державі, що призвело навіть до протиставлення: «*Ваш Новий рік – на лодочці, а наш – на санчатах*». У сучасній практиці важливим став перехід Православної церкви України на новоюліанський календар, що сприйняли навіть не всі аматори народної культури.

У 1990-х роках Спілка української молоді відроджувала в Харкові вертеп як театралізоване дійство з живими учасниками – акторами, що розігрували євангельську драму із сучасними інтермедіями, а Харківський театр ляльок підготував вертепну виставу. Проте, хоча заходи й викликали зацікавленість містян та жителів області, треба визнати, що охоплювали вони скоріше коло національно-свідомої інтелігенції.

Традиційним явищем, яке існувало до війни й побутує донині, слід визнати обряд «носіння вечері», існування якого харків'яни пояснюють так само, як і наші давні інформанти в слобожанських селах: «*Ну, так заведено*»; «*так наші батьки робили*»; «*так воно завжди робиться*»; «*ми ж не можемо* [куму, бабусю, інших родичів. – В. С.] *образити*».

Сучасна інформаційна доступність робить відкритою для всіх охочих інформацію про українські народні традиції різ-

них регіонів України, що навіть узимку 2026 року стало приводом жвавих дискусій та обміну власними спогадами в різних соціальних мережах (коментарі в тіктоці, групи та коментарі у фейсбуці тощо).

Цікавим і важливим потрібно визнати досвід учасників проекту «Цифровий архів Слобожанщини та Полтавщини» (спільна робота етномузикологів Харкова та Львова), які не просто розшифрували та оприлюднили архів фольклориста С. Мишанича [7], а й запросили всіх охочих розучити слобожанські колядки та щедрівки й надіслати відео для участі у фестивалі зимового фольклору «Святовид» [2, допис від 15 січня 2026 р.]. Із цими матеріалами можна ознайомитися у фейсбуці та ютубі.

Важливим обрядовим атрибутом усіх складових різдвяно-новорічних свят є обрядова їжа – кутя та узвар. На Слобожанщині у ХХ ст. було кілька видів куті: з пшениці, з ячменю, і як нововведення – з рису. Здебільшого кутю готували на Святвечір та Навечір'я Водохреща («Голодну кутю»), хоча на півночі Харківщини її варили й на Щедрий вечір. Якщо на початку ХХ ст. основним інгредієнтом для узвару були сушені вишні, які давали солодкість, то наприкінці ХХ ст. для узвару використовують переважно сушені яблука. У 1990-х роках, завдяки просвітницьким етнографічним передачам, широкий загал дізнався про неодмінність «12 страв на різдвяному столі» [3, с. 397–409]. Нині це вже стало загальновідомим та загальноживаним атрибутом святкового застілля, хоча підрахунок традиційних українських страв початку ХХ ст. свідчить, що їх могло бути менше (7–8) і що вони залежали від місцевих умов: за близькості ріки це могли бути страви з риби (наприклад, на Зміївщині це був «борщ у три риби»); там, де були ліси, – страви з грибів. Сучасні господині мають змогу урізноманітнювати святковий стіл усіма харчами, що є в супермаркетах. Характерною особливістю сучасних святкових меню є виключення борщу та пирогів з переліку страв. Перестав бути

святковим «холодець», не кажучи, що рубці й інші подібні страви згадуються лише в етнографічних джерелах. Натомість вареники сприймаються як справжня національна страва. Для багатьох наших сучасників символом зимових свят є мандарини.

Особливим видом різдвяно-новорічної випічки, зокрема на Слобожанщині й Харківщині, є пряники – «коні» (або «вершники») та «панянки» (або «барішні»). Про цю традицію як спогад дитинства оповідали жителі с. Липці Харківського району Харківської області в 1970–1980-х роках. Такі пряники випікали в с. Довжик на Золочівщині на початку 1990-х років. У 1997 році учасники комплексної фольклорно-етнографічної експедиції «Муравським шляхом» зафіксували звичай, коли на Святвечір дітям, які носили вечерю хрещеним батькам, бабам, ті не лише давали кутю та пироги взамін, а й обдаровували їх пряниками: «Жигілій В. А. та Либа К. П. із с. Знам'янка» (тодішній Нововодолазький район), «Ковтун Л. Я. із с. Братениця» (тодішній Богодухівський район), «родина Антоненків із с. Сосонівка» (тодішній Нововодолазький р-н) [5, с. 51]. Їхні описи збігаються з пізнішими, зробленими фольклористами та етнографами в різних районах Харківщини: випічка із солодкого пісного тіста (у формі вершника або жіночої фігури, глазурована буряковим квасом). Подібну випічку підготували жительки Борівщини та подарували дітям – учасникам фольклорного табору «Слобожани» 2000 року, який організувала Харківська обласна станція юних туристів. На початку 2007 року для внуків відомої харківської фольклористики М. Семенової її багаторічна інформантка із с. Польова Дергачівського району (нині село Солоницівської громади Харківського р-ну Харківської обл.) Зей Ганна Трохимівна (22.12.1913 – ?) [7] спекла «коника», «панянку» та ще кілька форм різдвяних пряників, що свідчить про ширший асортимент цієї різдвяної випічки. У 2025 році традиція випікання та дарування обрядових різдвяних

пряників на Слобожанщині (Котелевщина, Охтирщина та Харківщина) була внесена до Національного списку нематеріальної культурної спадщини (№ 144), а також ця традиція Харківщини була внесена до Переліку елементів нематеріальної культурної спадщини Харківської області.

Прикметно, що сучасна людина часто у своїх практиках (святкових і не лише) не використовує досвіду старших рідних, а покладається на експерта. Ми вбачаємо в цьому виховану радянською владою недовіру до старшого покоління.

Поділ на сімейне і громадське святкування є продовженням радянського, однак громадське має отримати державну підтримку. Натомість навіть просто перегляд декорування міста Харкова в грудні 2025 року – січні 2026 року доводить відсутність бодай натяку на українські мотиви. Лишень ялинки, лускунчинки, олені, біло-синьо-червоні ілюмінації (!) на розі проспектів Незалежності та Науки.

На жаль, радянське ставлення до українських народних традицій спричинює такі огидні випадки, як той, що стався 31 грудня 2025 року в Саду Шевченка в центрі міста Харкова [2, пост від 3 січня 2026 р.], коли волонтеркам-пластункам, які вирішили щедрувати на користь однієї з бригад, що захищають Харківщину й де служить їхня посестра, місцева охорона забороняла це робити та виганяла з паркової території.

За нашими спостереженнями, усі сучасні українці демонструють обізнаність із часом, суттю та основними особливостями відзначення різдвяно-новорічних свят. Неправославні віруючі українці демонструють високу толерантність до святкувань і сприйняття цих свят як частини української національної культури. Шкода, що саме в середовищі православних етнічних українців Харківщини немає такої єдності та розуміння: для багатьох календарні питання та належність до російської православної церкви досі є каменем спотикання. Чимало людей 2026 року святкувало Різдво та Новий рік

двічі, беручи участь у громадських та релігійних заходах, розтягнувши таким чином святковий час майже на місяць.

Слід зауважити, що, завдяки школі та засобам масової інформації, у громадському просторі вже немає «діда мороза та снігуроньки», а інформація про запровадження радянського сценарію новорічних свят і значення в цьому Харкова давно стала широко відомою. Натомість українським дітям приносить подарунки Святий Миколай.

Отже, для сучасних українців відзначення різдвяно-новорічних свят є способом демонстрації української ідентичності. Цілеспрямована та свідомо політична держава – школи, культурні заклади, засоби масової інформації мають робити справу виховання свідомих носіїв національної культури. Покладатися на час, який пройшов після розпаду союзу, ніяк не можна, адже країна-агресор продовжує свою ідеологічну війну в медійному просторі, і засобом передачі

культурної традиції має бути свідомо система виховання та збереження національної культурної спадщини.

Висновок. Спостереження за розвитком подій 2022–2025 років у м. Харкові дозволяє нам зробити певні висновки:

1. Війна (особливо повномасштабне вторгнення рф в Україну) стала лакмусовим папірцем в ідентифікаційних процесах окремої особи й цілого народу.

2. У цих процесах громада, її активні члени йдуть попереду держави, роблячи запит на українськість та українські сенси.

3. Фольклористичний рух перестає бути тільки зацікавленням вузького кола поціновувачів, а стає запитом суспільства, яке хоче не лише говорити українською, а й жити по-українськи.

4. Традиційна обрядовість перестала бути етнічним сакральним ритуалом, перетворившись на маніфестацію національної належності.

Джерела та література

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1993. 592 с.
2. Галина Лук'янець. *Facebook*. URL : <https://www.facebook.com/HalynaLukianets>.
3. Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів. Т. 8. Культура народного харчування / [голов. ред. Г. А. Скрипник] ; НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2018. 496 с. : іл.
4. Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів. Т. 6. Календарна обрядовість / [голов. ред. тому Г. Скрипник] ; НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2016. Т. 6. 400 с. : 16 іл.
5. Муравський шлях–97 : матеріали комплексної фольклорно-етнографічної експедиції / упоряд. М. Красиков, Н Олійник, В. Осадча, М. Семенова. Харків : ХДІК, 1998. 360 с.
6. Фольклорний гурт «Муравський шлях». *Facebook*. URL : <https://www.facebook.com/profile.php?id=100057153022281>.
7. Цифровий архів фольклору Слобожанщини та Полтавщини. URL : <https://folklore.kh.ua>.

References

1. VOROPAI, Oleksa. *Customs of Our People. Ethnographic Essay*. Kyiv: Charm, 1993, 592 pp. [in Ukrainian].
2. LUKIANETS, Halyna. *A Page in Facebook* [online]. Available from: <https://www.facebook.com/HalynaLukianets> [in Ukrainian].
3. SKRYPNYK, Hanna, ed.-in-chief. *An Ethnographic Image of Modern Ukraine. A Corpus of Expeditionary Folklore and Ethnographic Materials*. Vol. 8: The Culture of Folk Alimentation. NAS of Ukraine; M. Rylskyi IASFE. Kyiv, 2018, 496 pp., ill. [in Ukrainian].

4. SKRYPNYK, Hanna, ed.-in-chief. *An Ethnographic Image of Modern Ukraine. A Corpus of Expeditionary Folklore and Ethnographic Materials*. Vol. 6: Calendar Rites. NAS of Ukraine; M. Rylskyi IASFE. Kyiv, 2018, 400 pp., 16 ills. [in Ukrainian].

5. KRASYKOV, Mykhailo, Nataliia OLIINYK, Vira OSADCHA, Myroslava SEMENOVA, compilers. *Murava Route–97: Materials of a Comprehensive Folklore and Ethnographic Expedition*. Kharkiv: KhSIC, 1998, 360 pp. [in Ukrainian].

6. Folklore Group “Murava Route”. *A Page in Facebook* [online]. Available from: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100057153022281> [in Ukrainian].

7. *Digital Archives of Folklore of Slobozhanshchyna and Poltava Region* [online]. Available from: <https://folklore.kh.ua> [in Ukrainian].

Конфлікт інтересів

Авторка не має потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї статті.

Використання штучного інтелекту

Не використовувався.

Отримано / Received 10.02.2026

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 18.05.2026

Опубліковано / Published 26.05.2026